

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری و مامایی

کارشناسی پیوسته تکنولوژی اتاق عمل

Bachelor of Science in Operating Room Technology

تکنولوژیست های اتاق عمل عضو مهمی از تیم سلامت بوده که در تماس نزدیک با جراحان، متخصصان بیهوشی و پرستاران در راستای تامین مراقبتی مطلوب برای بیماران فعالیت می کنند. انتظار می رود که تا سال ۲۰۳۰ میزان نیاز به تکنولوژیست های اتاق عمل سریعتر از حد متوسط افزایش یابد. علت این امر افزایش تعداد و انواع اعمال جراحی و جمعیت و نیز افزایش میزان سالمندی است. از سویی دیگر پیشرفت سریع تکنولوژی پزشکی موجب تغییرات چشمگیری در زمینه تکنولوژی جراحی می گردد. پیشرفتهای تکنیکی موجب ایجاد تکنیکهای جراحی جدیدی می شود و اتاق عمل های آینده برای تطابق با کامپیوترها، لیزرها، فیبر های نوری، الکترونیک و روبات ها به منظور انجام مراقبت های روتین بیمار آماده می شوند. لذا تغییرات وسیع و چشمگیر موجود در تکنیک های جراحی نیازمند هم سطح شدن تکنولوژیست های جراحی با نقشها و وظایف جدید می باشد.

رشته تکنولوژی اتاق عمل در مقطع کارشناسی پیوسته، شاخه ای از علوم پزشکی است که دانشجویان طی این دوره تحت نظر اساتید مربوطه با اصول فعالیت در اتاق عمل، فرآیند و تکنیک های انجام اعمال جراحی در تخصص های مختلف آشنا می شوند. دانش آموختگان رشته تکنولوژی اتاق عمل در قالب تیم درمانی و جراحی مراقبت و کمک به ادراه بیمار را قبل، حین و بعد از عمل جراحی تحت نظر پزشک مسئول بیمار بر عهده می گیرند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره: پذیرش دانشجو از طریق آزمون سراسری و به صورت متمرکز خواهد بود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

در سراسر دنیا برنامه با نام تکنولوژی جراحی به دو صورت ارائه می شود: در حالت اول دانش آموختگان رشته کارشناسی پرستاری (پس از کسب مدرک لیسانس) در یک دوره ۱-۲ ساله برای ورود به اتاق عمل آموزش می

بینند در حالت دوم دانشجویان در مقطع کاردانی آموزش های عمومی دوره اتاق عمل را می گذرانند و برای ایفای نقش به عنوان فرد سیار و اسکراب (دست شسته) آماده میشوند و سپس در صورت تمایل در یک دوره ۲/۵-۱/۵ ساله برای ایفای نقش به عنوان کمک جراح آماده می شوند.

به عنوان مثال با نگاهی به انجمن پرستاران دانشگاه کارولینسکا مشخص می شود که پرستاران پس از طی دوره کارشناسی و اخذ پروانه کار به صورت RN می توانند با گذراندن یک دوره دانشگاهی مصوب به مدت ۴۵ هفته (تقریباً یک سال) مدرک تحصیلی پرستار اتاق عمل دریافت نموده و به عنوان یک فرد با تجربه در اتاق عمل مشغول به کار گردند.

و یا در کالج پرستاران اتاق عمل استرالیا، پرستاران پس از دوره کارشناسی و اخذ پروانه کار به صورت RN می توانند طی یک دوره دانشگاهی مصوب با گذراندن ۲۷ موضوع درسی به صورت پرستار متخصص قبل، حین و بعد از عمل در نقش های پرستار بیهوشی، پرستار سیرکولیت، پرستار ثبت، پرستار تجهیزات، کمک جراح، پرستار ریکاوری و بعد از عمل و پرستار بررسی و شناخت و آموزش به بیمار قبل از عمل فعالیت کنند.

نظری بر استاندارد های مراقبت از بیمار در انجمن پرستاران اتاق عمل آمریکا نیز نشان می دهد که دانشجویان دوره های تکنولوژی اتاق عمل می توانند تا دوره های تخصصی بالاتر ادامه تحصیل دهند. با ذکر این نکته که افراد هر دوره ای شرح وظایف خاص خود را دارند و نقش افرادی که دوره تخصصی را طی کرده اند با تکنولوژیست اتاق عمل تفاوت دارد.

با نگاهی بر استاندارد های انجمن تکنولوژیست های جراحی (AST) نیز مشاهده می شود که افراد شاغل در اتاق عمل دارای مدارک متفاوتی می باشند. به عنوان مثال تکنولوژیست های جراحی برای ایفاء نقش اسکراب در سه سطح ۱، ۲ و ۳ آموزش می بینند در سطح اول فرد در جراحی های عمومی وارد می شود. در سطح دوم می تواند در جراحی های تخصصی تر ایفاء نقش نماید و در سطح سوم فرد علاوه بر حضور در جراحی های تخصصی تر در حوزه مدیریت نیز وارد می گردد.

مطابق استاندارد های این انجمن "کمک های اول جراحان" نیز در سه سطح پایه، عمومی و تخصصی فعالیت می کنند که "کمک اول جراح" می تواند یک پزشک، یک پرستار دوره دیده اتاق عمل (پرستار با مدرک RN که دوره اتاق عمل را گذرانده) و یا یک تکنولوژیست جراحی که یک دوره آموزشی اضافه (۲/۵-۱/۵ ساله) گذرانده است و دارای مجوز کار و مدرک ایفای نقش کمک اول جراح است باشد، این انجمن که توسط جراحان آمریکا (ACS)، انجمن بیمارستان های آمریکا (AHD)، انجمن پرستاران اتاق عمل (AORN)، پایه گذاری شده نیز در پیشنهادات خود اعلام نموده که برای تکنسینهای جراحی دوره های مقدماتی، حداقل مدرک فوق دیپلم و برای دوره های پیشرفته و نیز "کمک های اول جراحی" کسب مدرک لیسانس ضرورت دارد. تکنسین اتاق عمل در

ایران در مقطع کاردانی بین سال های ۱۳۶۶ تا ۱۳۸۰ در دانشکده های مختلف سطح کشور راه اندازی گردید. این رشته در دانشکده های پیرا پزشکی و یا پرستاری اجرا می گردید. در این دانشکده ها گروه اتاق عمل متولی اداره دانشجویان در رشته کاردانی اتاق عمل می باشد.

در کشور ایران تا سال ۱۳۸۶ رشته کارشناسی اتاق عمل وجود نداشته است و دانشجویان در دوره های کاردانی اتاق عمل شروع به تحصیل می نموده و در صورت تمایل به ارتقای علمی و عملی خود با ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ناپیوسته رشته پرستاری در اتاق عمل یا سایر بخشها مشغول به کار میشدند. در سال ۱۳۸۶ برنامه در کارشناسی پیوسته و ناپیوسته رشته اتاق عمل درسی و پنجمین جلسه مورخه ۸۶/۸/۲۹ تاکنون در بیش از ۴۵ دانشگاه و دانشکده علوم پزشکی از طریق سازمان سنجش دانشجوی کارشناسی پیوسته و نا پیوسته اتاق عمل پذیرش می گردد.

جایگاه شغلی دانش آموختگان:

دانش آموختگان این دوره می توانند در جایگاه های زیر انجام وظیفه نمایند:

- اتاق های عمل بیمارستان های دولتی و خصوصی
- اتاق های عمل سرپایی در مراکز اورژانس

